

گزارش «فرهیختگان» از آخرین وضعیت مسجد سید

زاینده‌رود خشک، گنبد‌ها ترک‌خورده

فاطمه قدیری
خبرنگار گروه جامعه

فرونشست زمین در اصفهان پدیده‌ای است که هر روز ابعاد آن گسترده‌تر می‌شود و بناهای تاریخی این شهر را در معرض خطر جدی قرار داده است. ترک‌های عمیق و نشست‌های نامتقارن در بناهایی همچون مسجد سید، یکی از آثار فاخر دوره قاجار نشان می‌دهد که مشکل تنها سطحی نیست و لایه‌های زیرین خاک تحمل فشار سنگین سازه‌ها را از دست داده‌اند. انتشار خبر وضعیت بحرانی مسجد سید و هشدارهای کارشناسان، بار دیگر ضرورت پرداخت اصولی و کارشناسانه به حلقه‌های مفقود حفظ آثار باستانی را یادآور شد؛ چراکه بحران از بین رفتن میراث کهن ایران تنها محدود به مسجد سید نیست. بناهایی همچون مسجد امام نیز دچار آسیب‌های جدی شده‌اند؛ ترک‌ها و اعوجاج در گنبد و ستون‌ها نشان می‌دهد که بدون بازگرداندن جریان طبیعی آب به لایه‌های زیرین خاک، هر اقدام مرمتی صرفاً موقتی خواهد بود. مرمت‌های گذشته، چه با صرف هزینه‌های هنگفت برای کاشی‌کاری و تزئینات و چه با بازسازی‌های سطحی، نتوانسته‌اند آسیب اصلی سازه را برطرف کنند و وضعیت موجود نشان می‌دهد که بدون درک ریشه‌ای مشکل، خطر فروپاشی بناها همچنان ادامه دارد.

در راستای همین مسئله مهدی کلاتری، دبیر پوشش ملی نجات بناها و بافت‌های تاریخی و رجبعلی لیاف‌خانیکی، باستان‌شناس در گفت‌وگو با «فرهیختگان» به بررسی وضعیت حفظ میراث فرهنگی در کشور پرداخته است.

خشک شدن زاینده‌رود علت اصلی فرونشست اصفهان است

مهدی کلاتری با تأکید بر اینکه موضوع فرونشست اصفهان یک مسئله بسیار جدی است و علت اصلی آن نیز خشکی زاینده‌رود به شمار می‌رود، اظهار داشت: «زمانی که رودخانه اصفهان خشک می‌شود، سطح آب‌های زیرزمینی پایین می‌رود. هنگامی که لایه‌های خاک از آب خالی می‌شوند، حفرة‌هایی‌که در میان خاک وجود دارد روی هم می‌نشستند. پیش‌تر این حفرة‌ها با آب پر می‌شد و خاک مقاومت لازم را پیدا می‌کرد، اما با پایین رفتن سطح آب، این فضاهای خالی تهی می‌شوند و در نتیجه خاک روی هم فشرده می‌شود و پدیده فرونشست رخ می‌دهد. به همین دلیل، هرازگاهی شاهد نشست ناگهانی در خیابان‌ها یا حتی در خانه‌ها هستیم. نمونه‌ای روشن از آسیب فرونشست، ترک‌های عمیق و مهمی است که در گنبدخانه و گنبد مسجد سید اصفهان به وجود آمده است. هرچند اقداماتی موقت برای مقاوم‌سازی در این بنا انجام شده، اما نکته اینجاست که نشست مربوط به خود بنا نیست، بلکه به لایه‌های زیرین خاک برمی‌گردد. اگر نشست تنها به بنا مربوط باشد، می‌توان با تقویت پی و اجرای روش‌های مهندسی، بنا را مقاوم کرد؛ اما وقتی مشکل به خاک زیرین مرتبط باشد، موضوع بسیار پیچیده‌تر می‌شود. در این شرایط، حتی با تزریق بتن یا روش‌های مشابه هم نمی‌توان بنا را در برابر فرونشست حفظ کرد. این پدیده تنها محدود به مسجد سید نیست، بلکه بناهای دیگری همچون مسجد جامع عباسی (امام) نیز آسیب دیده‌اند. برای نمونه، برخی از ستون‌های شستان شرقی این مسجد دچار انحراف شده‌اند که نشان‌دهنده اثرات فرونشست است. هرچند تاکنون گزارش‌های کمتری درباره آسیب سایر بناها منتشر شده، اما در کل اصفهان هرازگاهی شاهد فروریزش خیابان‌ها نیز هستیم؛ حتی تصاویری منتشر شد که خودرویی درون یکی از این گودال‌ها سقوط کرده بود.»

راز ترک‌های گنبد مسجد امام: اعوجاج پوستهٔ خارجی؛ عامل فروریختن کاشی‌کاری‌ها

وی در ادامه گفت: «آنچه مسلم است، فرونشست در اصفهان پدیده‌ای بسیار جدی است و تنها راهکار پایدار برای مقابله با آن، جاری شدن دائمی زاینده‌رود است. در واقع باید به لایه‌های زیرین خاک دشت اصفهان دوباره از آب تغذیه شوند. هر راهکار دیگری صرفاً موقت و ناپایدار خواهد بود. آسیب‌هایی که بناها می‌بینند تنها ناشی از فرونشست نیست، بلکه عوامل دیگری نیز در این میان نقش دارند. برای نمونه، مسجد امام (جامع عباسی) در کنار آسیب‌های ناشی از نشست، با مشکلات جدی در بخش گنبد نیز روبه‌رو بوده است. در یک قرن اخیر، چهار بار کاشی‌کاری گنبد این مسجد فرو ریخته و مجدداً مرمت شده است. مشکل اصلی آن بوده که کاشی‌کاری نمای گنبد دوام نمی‌آورد و هر بار که آسیب می‌دید، ناچار می‌شدند کاشی‌ها را جدا کرده و دوباره نصب کنند. بنده روی همین گنبد کار کرده‌ام و وارد فضای میان‌پوسته آن شدم. این گنبد، دو پوسته است؛ به‌طوری‌که از داخل، ارتفاع گنبدخانه حدود ۳۵ متر است، اما از بیرون ارتفاع گنبد به ۵۰ متر می‌رسد. این اختلاف ارتفاع به دلیل وجود فضای بین دو پوسته (دوپوشه) است. تنها راه ورود به این فضا یک دریچه روی گنبد بود. سال گذشته وارد این بخش شدم و کل فضا را مستندنگاری کردم؛ نقشه کشیدم، عکاسی انجام

دادم و آسیب‌شناسی دقیقی صورت دادم. در این بررسی مشخص شد که ترک‌های مهمی در پوسته خارجی گنبد وجود دارد و این پوسته دچار تغییر شکل و اعوجاج شده است. علت‌های مختلفی برای این پدیده وجود داشت. یکی از دلایل، پوسیدگی و از بین رفتن سازه چوبی داخل فضای دوپوش بود. این چوب‌ها در مرمت صد سال پیش حذف شده بودند، درحالی‌که نقش مهمی داشتند. چوب‌ها مانند کش عمل می‌کردند و در برابر رانش و کشسانی گنبد مقاومت نشان می‌دادند و مانع رانش جانبی آن می‌شدند. وقتی این عناصر حذف شدند، دیگر جایگزینی برایشان در نظر گرفته نشد و همین امر موجب ضعف سازه‌ای شد. علت دیگر، عدم تقارن دیوارک‌های موسوم به «خشخاشی» داخل دوپوش بود. فاصله زیاد این دیوارک‌ها و نامتقارن بودنشان باعث شده بود پوسته خارجی تحمل لازم را نداشته باشد و از درون دچار عیب شود. همین اعوجاج پوسته خارجی موجب می‌شود کاشی‌کاری روی گنبد پایدار نماند و به مرور زمان فرو بریزد.»

لباس نو بر تن بنای بیمار، آسیب اصلی گنبد مسجد امام پابرجاست

کلاتری با بیان اینکه متأسفانه در مرمت‌های اخیر به جای حل مسئله اصلی تنها به تعویض کاشی‌کاری بسنده شده است، گفت: «گویی فردی که قلب و کلیه‌اش از کار افتاده را فقط با کت‌وشلوا ری نو و زیبا می‌پوشانند، بی‌آن‌که درمانی برای بیماری اصلی او بیابند. اینکه صرفاً کاشی‌کاری گنبد را برداریم و دوباره آن را مرمت کنیم، به معنای برطرف کردن آسیب اصلی نیست. مشکل اصلی به رانش پوسته خارجی برمی‌گردد که تغییر شکل یافته و ترک‌های زیادی در آن ایجاد شده است. در واقع، ابتدا باید این پوسته مهار، حرکت آن متوقف و ترک‌هایش پایدارسازی شود؛ سپس می‌توان کاشی‌کاری را ترمیم کرد. در غیر این صورت، هر بار که کاشی‌کاری انجام شود، دوباره دچار ریزش خواهد شد و چرخه تکرار می‌شود. این موضوع را سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ به میراث فرهنگی اصفهان اعلام کردم اما متأسفانه توجهی به آن نشد. تنها اقدامی که انجام دادند، همان مرمت سطحی کاشی‌کاری بود. در سالال ۱۴۰۲، پس از ۱۲ سال که داربست‌ها باز بند، مشخص شد گنبد همچنان دچار اعوجاج است. یعنی با وجود نوسازی کاشی‌ها، شکل ظاهری گنبد و قوس آن هماهنگی لازم را ندارد و تغییر شکل‌ها باقی مانده است. در همان زمان، من این موضوع را رسانه‌ای کردم و حتی یادآور شدم که سال ۱۳۹۵ هشدار داده بودم صرفاً مرمت لایه تزئینات پاسخگو نیست و باید یک مرمت اساسی سازه‌ای صورت گیرد. با وجود تشکیل یک هیئت چهارنفره از متخصصان برای بررسی موضوع، پس از گذشت دو سال هنوز هیچ اقدام عملی انجام نشده است. در اسفند همان سال، صرفاً کاشی‌کاری تعویض شد و حتی اعلام کردند مرمت پایان یافته است، اما حقیقت این است که آسیب اصلی همچنان پابرجاست. مسئله اینجاست که ما با دو نوع آسیب ظاهری (عارضه) که به چشم می‌آید و آسیب باطنی (علت اصلی) که منشأ مشکلات است روبه‌رو هستیم، اما میراث فرهنگی معمولاً تنها به رفع عارضه بسنده می‌کند و به ریشه مشکلات توجهی ندارد. نتیجه این است که چند سال بعد همان آسیب‌ها با شدت بیشتری بازمی‌گردند. فرض کنید فردی روی پوستش جوش‌ها و لکه‌های شدیدی دارد. یک پزشک کم‌تجربه تنها پمادی تجویز می‌کند تا ظاهر جوش‌ها برطرف نشود، اما یک پزشک متخصص آزمایش‌های لازم را درخواست می‌کند و متوجه می‌شود مشکل اصلی در کبد بیمار است. درمان او نه با پماد، بلکه با داروهایی برای بهبود عملکرد کبد انجام می‌شود. به این ترتیب، با برطرف کردن علت اصلی، عارضه پوستی نیز خودبه‌خود رفع می‌شود. در مرمت آثار تاریخی نیز همین منطق حاکم است. باید ریشه‌یابی کرد و علت اصلی آسیب را برطرف ساخت، نه اینکه تنها ظاهر آسیب‌دیده را بازسازی کنیم. متأسفانه، بسیاری از مرمت‌هایی که اکنون صورت می‌گیرد، صرفاً «مرمت عارضه» است و نه «مرمت اصولی و ریشه‌ای». این روند در درازمدت، بناها را با خطرات جدی و جبران‌ناپذیری مواجه خواهد کرد.»

فراقتنی جای پاسخگویی را گرفته است؛ میراث فرهنگی در چرخه خطای گذشته

وی با بیان اینکه درخصوص میراث فرهنگی پاسخگویی درستی وجود ندارد، گفت: «در بسیاری مواقع نوعی فراقتنی صورت می‌گیرد. گاهی مسئولان برای شانه خالی کردن از وظایف خود، مسئله را به گردن کمیود بودجه می‌اندازند یا ادعا می‌کنند که بنا تحت نظارت نهاد دیگری است و حوزه اختیارات آن‌ها قرار ندارد. نمونه‌ای از این موضوع، ماجرای ۳۳ پل در سالان گذشته بود. عکس‌هایی منتشر شد که نشان می‌داد مرمت این پل با سپیمان انجام می‌شود. درحالی‌که استفاده از سپیمان در بناهای سنتی بسیار مضر است؛ زیرا رطوبت را در بافت بنا حبس می‌کند و به‌تدریج به سازه آسیب می‌زند. در همان زمان من توضیحاتی دادم و پس از انتشار آن، مدیرکل میراث فرهنگی استان اصفهان واکنشی نشان داد. او علیه من گفت: «کسی که ادعا می‌کند مرمت بلد است، نمی‌داند که ۴۰ سال پیش گروه

ایزن ایتالیا نیز از سپیمان برای مرمت این بنا استفاده کرده بود و ما هم طبق همان اصول مرمتی عمل کرده‌ایم.» درحالی‌که این استدلال به‌روشنی نوعی فرار از پاسخگویی است. درست است که ۴۰ یا ۵۰ سال پیش شاید دانش مرمت در همین حد بود و سپیمان تنها گزینه به شمار می‌رفت، اما آیا باید همچنان با همان روش ادامه داد؟ در طول نیم‌قرن اخیر، دانش معماری و مرمت پیشرفت‌های چشمگیری داشته و مصالح نوینی معرفی شده‌اند که هم عایق رطوبت هستند و هم آسیب‌کمتری به بناهای تاریخی وارد می‌کنند. برای نمونه، امروز خست آب‌گریز یا کاهگل آب‌گریز وجود دارد که ظاهر سنتی خود را حفظ کرده، اما در برابر نفوذ آب مقاوم است. پس چرا به جای استفاده از این مصالح مناسب، همچنان به بهانه اینکه «۵۰ سال پیش هم از سپیمان استفاده می‌شد» به همان شیوه غلط ادامه می‌دهیم؟»

۱۲ میلیارد تومان صرف کاشی‌کاری شد اما آسیب گنبد مسجد امام همچنان پابرجاست

وی اذعان داشت: «این رویه بیشتر شبیه به فرار رو به جلو است؛ چراکه بناهایی که در اختیار مستقیم میراث فرهنگی است و برای آن بودجه در نظر گرفته می‌شود نیز مرمت اصولی نمی‌شوند. بنابراین مشکل صرفاً محدود به کمبود بودجه نیست. البته بودجه ناکافی هم یکی از چالش‌هاست، زیرا تعداد بناهای تاریخی زیاد است و اعتبارات تخصیص یافته‌اندک. اما مسئله اصلی این است که همان بودجه محدود نیز به‌درستی هزینه نمی‌شود. برای مثال، در مرمت گنبد مسجد امام (جامع عباسی) حدود ۱۲ میلیارد تومان صرفاً برای کاشی‌کاری هزینه شد. با این همه، پس از چند سال دوباره آسیب‌ها بازگشت. این پرسش جدی مطرح است که چرا پیش از صرف چنین هزینه هنگفتی، مشکل اصلی سازه‌ای حل نمی‌شود و سپس به سراغ تزئینات می‌روند؟ در حالی‌که اگر ابتدا آسیب‌های سازه‌ای برطرف شود، کاشی‌کاری می‌تواند برای ده‌ها سال پایدار بماند و نیازی به تکرار مستمر این هزینه‌های سنگین نباشد. به‌ویژه آنکه کاشی‌کاری گنبد‌های تاریخی، از نوع معرق و بسیار پرهزینه است، نه کاشی هفت‌رنگ که ارزان‌تر باشد. به بیان ساده، ناتوانی در مدیریت صحیح بودجه و بی‌توجهی به مرمت اصولی از معضلات اصلی میراث فرهنگی است. این رویه نه‌تنها منابع مالی را هدر می‌دهد، بلکه آسیب‌های جدی‌تری را در درازمدت متوجه بناهای تاریخی می‌کند.»

نگاه اقتصادی به میراث فرهنگی، تهدیدی برای هویت تاریخی

رجبعلی لیاف خانیکی با بیان اینکه آنچه در واقع از هویت ما باقی مانده و باید باقی بماند، میراث‌های فرهنگی ماست و بر همه ما فرض است که‌در نگهداری از این میراث‌های فرهنگی ملموس و ناملموس نهایت‌کوشش را به عمل آوریم، اظهار داشت: «واقعیت این است که امروز کشور ما با مشکلات فراوانی روبه‌روست و یکی از این مشکلات، دغدغه‌های فرهنگی است. این مسئله، برخلاف بسیاری از مسائل دیگر، چندان وابسته به‌درگیری‌های سیاسی یا روابط میان ملت‌ها نیست، بلکه به خود ما و مسئولان فرهنگی بازمی‌گردد. در حوزه میراث فرهنگی، دو نگاه عمده وجود دارد: یکی نگاه فرهنگی و دیگری نگاه اقتصادی. متأسفانه در بسیاری از موارد، نگاه اقتصادی‌گاه با تبدیل عرصه‌های باستانی به کاربری‌های اقتصادی و گاه به دلیل مسائل مالکیتی و مشابه آن به این میراث لطمه زده است. با این حال، قانون‌گذاری که در زمینه حفاظت از میراث فرهنگی مقرراتی وضع کرده‌اند، بی‌تردید منافع درازمدت و هویتی ملت را در نظر داشته‌اند؛ از جمله درباره قاچاق، خرید و فروش و چگونگی نگهداری اشیای تاریخی که قوانین روشنی برای آن تدوین شده است. میراث فرهنگی، چه منقول و چه غیرمنقول، به منزله شناسنامه و خطبه‌ای تاریخی است که در فرهنگ، هنر، تمدن و شیوه زندگی گذشتگان حکایت می‌کند و بخش مهمی از هویت یک ملت را بازتاب می‌دهد. یکی از آسیب‌های جدی ما در گذشته و حال، ناآگاهی از هویت، ظرفیت‌های فرهنگی و توانمندی‌های مردم و سرزمین‌مان بوده است. گذشته، همواره چراغ راه آینده است و بی‌توجهی به آن خسارت‌های جبران‌ناپذیری به بار آورده است.»

از قراردادهای قاجار تا سرقت‌های امروز؛ میراث فرهنگی ایران در معرض خطر

وی با اشاره به تاریخ کشور گفت: «اگر به تاریخ نگاه کنیم، می‌بینیم نخستین قراردادهایی که ایران در دوره قاجار با کشورهای اروپایی امضا کرد، مربوط به میراث فرهنگی و کاوش‌های باستان‌شناسی بود. از رهگذر همین قراردادها، بسیاری از اشیای تاریخی ارزشمند از کشور خارج شد؛ به‌گونه‌ای که امروز موزه‌های بزرگ جهان مملو از آثار ایرانی‌اند. این امر نه‌تنها حاصل غفلت مردم، بلکه در مواردی ناشی از دخالت مستقیم دولت‌ها و حتی پادشاهان وقت بوده است.

با این حال، یک تغییر مثبت در سال‌های اخیر رخ داده است و آن، آگاهی و توجه روزافزون مردم، به‌ویژه نسل جوان، به میراث فرهنگی است. این رویکرد می‌تواند نقش بازدارنده‌ای در برابر تخریب‌ها و قاچاق داشته باشد. در کنار

این موضوع، همچنان مشکلاتی جدی از جمله سرقت از موزه‌ها، قاچاق آثار توسط افراد سودجو و مهم‌تر از همه، نبود تخصص برخی مسئولان منصوب‌شده در حوزه میراث فرهنگی وجود دارد. مدیریت میراث فرهنگی نیازمند دانش و درک عمیق از فلسفه وجودی این میراث، منافع آن، اهداف کاوش‌های باستان‌شناسی و روش‌های حفاظت و مرمت است. وقتی فردی بدون پیشینه علمی یا تخصص کافی در این جایگاه قرار می‌گیرد، طبیعی است که نتواند درک درستی از اهمیت آثار تاریخی داشته باشد و حتی ممکن است با نگاهی تسمخرآمیز به ضرورت حفاظت از یک محوطه یا شیء تاریخی بنگرد.

نمونه‌های فراوانی از بی‌توجهی به حریم آثار تاریخی یا حذف برخی بناها از فهرست میراث ملی وجود دارد. همچنین ساخت‌وسازهای غیرقانونی در نزدیکی مقابر و اماکن متبرکه، رعایت نکردن ضوابط حفاظتی و بسپاری موارد مشابه، تهدیدی جدی برای آثار تاریخی کشور محسوب می‌شوند. به هـر حال، حفاظت و مرمت میراث فرهنگی نه‌تنها یک وظیفه ملی و هویتی است، بلکه می‌تواند منافع مادی و اقتصادی فراوانی از طریق جذب گردشگر برای کشور به همراه داشته باشد. اما مهم‌تر از همه، این آثار ریشه‌های هویت تاریخی و فرهنگی ما هستند و حفظ آن‌ها مسئولیتی است بر دوش همه ایرانیان.»

میراث فرهنگی جایگاهی در رسانه‌ها و میزگردها ندارد

لیاف خانیکی با بیان اینکه مسائل مربوط به میراث فرهنگی از گذشته وجود داشته و متأسفانه امروز نیز همچنان پابرجاست، گفت: «نکته قابل تأمل این است که برای بسیاری از موضوعات کم‌اهمیت، حتی مسائلی که گاه هیچ منفعتی برای منافع ملی ندارند و به‌سزا زیان‌آور نیز باشند، ساعت‌ها وقت در رسانه‌ها صرف می‌شود؛ همایش‌ها، نشست‌ها و میزگردهای مختلف برگزار می‌گردد. اما در حوزه میراث فرهنگی به‌ندرت شاهد برگزاری چنین نشست‌هایی هستیم. به‌عنوان نمونه، کمتر پیش آمده است که در تلویزیون میزگردی با حضور باستان‌شناسان، معماران و کارشناسان برگزار شود تا تعریفی دقیق از میراث فرهنگی و منافع آثار تاریخی ارائه گردد و درباره ضرورت حفظ و حراست از این آثار بحث و استدلال صورت گیرد. یکی از مشکلات جدی کنونی، کوچک‌سازی یا بازنگری در حریم آثار تاریخی است. روشن است که انگیزه اصلی چنین اقداماتی، منافع صرفاً اقتصادی است؛ برای مثال، ساخت برج، پاساژ یا سایر بناهایی که هیچ سختیتی با اثر کثر تاریخی ندارند. این روند تهدیدی جدی برای اصالت و یکپارچگی میراث فرهنگی محسوب می‌شود.»

در حوزهٔ میراث فرهنگی خلأ قانونی وجود ندارد

این باستان‌شناس در خصوص راهکارهای بهبود وضعیت اذعان داشت: «نخستین و مهم‌ترین راهکار، اجرای دقیق قوانین است. در حوزه میراث فرهنگی خلأقانونی وجود ندارد؛ برای تمامی موارد، قوانین جامع و محکمی توسط مجلس قانون‌گذاری و تصویب شده است. اما مشکل اساسی، عدم اجرای این قوانین است. در حالی‌که برای حفاری غیرمجاز یا قاچاق آثار تاریخی مجازات‌هایی همچون زندان و جریمه نقدی در نظر گرفته شده‌است، بارها شاهدیم که متخلفان با دستگیر نمی‌شوند یا در صورت بازداشت، به‌سرعت آزاد می‌شوند. این سهل‌انگاری نه‌تنها بازدارنده نیست، بلکه به‌طور غیرمستقیم تشویق به تکرار جرم محسوب می‌شود. دومین مسئله، که حتی از اجرای قانون نیز مهم‌تر است، موضوع شناخت است. همان‌گونه که حفاظت از محیط زیست اهمیت دارد، میراث فرهنگی نیز از جایگاهی هم‌سنگ برخوردار است. ملتی که بخواهد در جهان سربلند باشد و جایگاه شایسته‌ای بیابد، ناگزیر است به گذشته و داشته‌های تاریخی خود بیندیشد. ایران در طول تاریخ، به‌ویژه تا دوره ساسانی، یکی از دو امپراتوری بزرگ جهان بوده است. آثار گران‌قدری از آن دوران و دوره‌های پس از آن باقی مانده که نه‌تنها برای ایرانیان، بلکه برای جهانیان مایه افتخار است. نمونه‌هایی همچون ایوان مدائن در عراق، بقایای دوره اشکانی در هترا (سوریه)، آثار به‌جامانده در آسیای مرکزی، مجموعه تخت جمشید یا بناهای فاخر اصفهان همچون مسجد امام و مسجد شیخ لطف‌الله، هر یک گواهی روشن بر عظمت فرهنگی و تمدنی ایران هستند. این آثار کوچک و کم‌اهمیت نیستند، بلکه هر یک نمادهایی جهانی‌اند که می‌توانند مایه مباهات هر ملتی باشند.

آنچه در این میان ضرورت دارد، ایجاد شناخت عمومی نسبت به این میراث است. رسانه‌های جمعی باید ورزش این آثار را به مردم معرفی کنند؛ از معماری و زیبایی‌شناسی گرفته تا جنبه‌های علمی، ریاضی و مهندسی نهفته در آن‌ها. چنین آگاهی‌بخشی موجب می‌شود در میان مردم شیفتگی، احساس تعلق و مسئولیت نسبت به نگهداری از این میراث شکل بگیرد؛ احساسی که متأسفانه تاکنون به میزان لازم ایجاد نشده است.»

ردیف	عنوان پروژه	سهم پایه شهرداری	سپرده شرکت در فراخوان(ریال)	مدت قرارداد	روش سرمایه گذاری
۱	تجهیز و بهره‌برداری از کارخانه تولیدات قطعات بتنی شماره ۲	۵۱٪ از کل درآمد خالص	۷۰۳۰۰/۵۰۰/۰۰۰ ریال	۹ سال و شش ماه	BOLT
مرحله اول نوبت اول و دوم به مدت ۱۷ روز جهت خرید و تحویل اسناد فراخوان (تا ساعت ۱۳ روز دو شنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۲۲) و به‌واحد سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های عمومی شهرداری مراغه واقع در خیابان قدس - شهرداری مراغه- طبقه اول مراجعه و اسناد فراخوان دریافت و تحویل نمایند. واحد سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های عمومی و واحد امور قراردادها و در وقت اداری به جز روزهای تعطیل آماده پاسخگویی به شرکت کنندگان محترم هستند.					
۲	در مشارکت BOLT کلیه هزینه‌های احداث صفر تا صد پروژه بر عهده سرمایه‌گذار خواهد بود.				
۳	شهرداری مراغه به استناد بند ۵ ماده ۵ آیین نامه مالی شهرداری‌ها در رد یا قبول پیشنهادات مختار است.				
۴	سپرده نفрат اول تا سوم تا انجام تشریفات قانونی فراخوان و عقد قرارداد با نفر اول مسترد نخواهد شد ضمناً در صورت انصراف هر یک از شرکت‌کنندگان سپرده آنان به ترتیب به استناد ماده ۸ آیین نامه مالی شهرداری‌ها به نفع شهرداری ضبط و از نفر دوم و سوم به ترتیب دعوت به عقد قرارداد خواهد گردید.				
۵	هزینه درج آگهی در دو نوبت و هزینه مطالعات فنی و اقتصادی و کارشناسی بر عهده برنده فراخوان می‌باشد.				
۶	سایر شرایط و جزئیات و اطلاعات در اسناد مناقصه قید شده است.				
شهرام مروتی شهردار مراغه					

آگهی فراخوان پروژه سرمایه گذاری و مشار کتی شهرداری مراغه

مرحله اول –نوبت دوم

مرحله اول نوبت اول و دوم به مدت ۱۷ روز جهت خرید و تحویل اسناد فراخوان (تا ساعت ۱۳ روز دو شنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۲۲) و به‌واحد سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های عمومی شهرداری مراغه واقع در خیابان قدس - شهرداری مراغه- طبقه اول مراجعه و اسناد فراخوان دریافت و تحویل نمایند. واحد سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های عمومی و واحد امور قراردادها و در وقت اداری به جز روزهای تعطیل آماده پاسخگویی به شرکت کنندگان محترم هستند.

ردیف	عنوان پروژه	سهم پایه شهرداری	سپرده شرکت در فراخوان(ریال)	مدت قرارداد	روش سرمایه گذاری
۱	تجهیز و بهره‌برداری از کارخانه تولیدات قطعات بتنی شماره ۲	۵۱٪ از کل درآمد خالص	۷۰۳۰۰/۵۰۰/۰۰۰ ریال	۹ سال و شش ماه	BOLT
مرحله اول نوبت اول و دوم به مدت ۱۷ روز جهت خرید و تحویل اسناد فراخوان (تا ساعت ۱۳ روز دو شنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۲۲) و به‌واحد سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های عمومی شهرداری مراغه واقع در خیابان قدس - شهرداری مراغه- طبقه اول مراجعه و اسناد فراخوان دریافت و تحویل نمایند. واحد سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های عمومی و واحد امور قراردادها و در وقت اداری به جز روزهای تعطیل آماده پاسخگویی به شرکت کنندگان محترم هستند.					
۲	در مشارکت BOLT کلیه هزینه‌های احداث صفر تا صد پروژه بر عهده سرمایه‌گذار خواهد بود.				
۳	شهرداری مراغه به استناد بند ۵ ماده ۵ آیین نامه مالی شهرداری‌ها در رد یا قبول پیشنهادات مختار است.				
۴	سپرده نفرات اول تا سوم تا انجام تشریفات قانونی فراخوان و عقد قرارداد با نفر اول مسترد نخواهد شد ضمناً در صورت انصراف هر یک از شرکت‌کنندگان سپرده آنان به ترتیب به استناد ماده ۸ آیین نامه مالی شهرداری‌ها به نفع شهرداری ضبط و از نفر دوم و سوم به ترتیب دعوت به عقد قرارداد خواهد گردید.				
۵	هزینه درج آگهی در دو نوبت و هزینه مطالعات فنی و اقتصادی و کارشناسی بر عهده برنده فراخوان می‌باشد.				
۶	سایر شرایط و جزئیات و اطلاعات در اسناد مناقصه قید شده است.				
شهرام مروتی شهردار مراغه					